

8. Segédanyag - Adatbiztonság, adathalászat

A személyiség eltulajdonítása egyike Európa leggyorsabban terjedő bűncselekményeinek. Ennek lényege, hogy a csalók megszerzik személyes adataidat (például a nevedet, címedet, születési dátumodat), és azokat felhasználva nyitnak bankszámlát vagy vesznek fel kölcsönt, és így akár jelentős adósságot is felhalmozhatnak a nevedre. Ez a jövőben is problémákat okozhat számodra, amennyiben például hitelkártyát igényelsz vagy kölcsönt szeretnél felvenni. Mindezek megelőzése érdekében egy kis odafigyeléssel sokat tudsz tenni.

Mit tehetsz az adataid megóvása érdekében?

- Kövesd nyomon számláid alakulását! Légy tudatában, hogy mire költöttél, és amint kézhez kapod a számlakivonatot, mindig alaposan vizsgáld meg azt!
- Használj olyan banki jelszót, amit semmilyen más belépési felületen nem alkalmazol!
- Amennyiben nem akarsz a továbbiakban hitelkártyát használni, mindenképpen tájékoztasd a kártya kibocsátóját, ellenkező esetben a kártya aktív marad! Nem elegendő, ha megsemmisíted vagy kidobod a kártyát!
- Mindig légy óvatos, ha ismeretlen személyek telefonon vagy e-mailben felkeresnek és az adataid kiadását kérik tőled. Gyakran az adatigénylésüket jogszerűnek tüntetik fel, és azt állítják, hogy egy működő intézmény nevében keresnek téged, vagy arról tájékoztatnak, hogy nyereményben, kedvezményben részesülsz, amihez csupán annyit kell tenned, hogy megadod az általuk kért információkat. Fontos, hogy soha ne szolgáltasd ki személyes adataidat és banki jelszavad illetéktelen személyeknek!
- Pénzügyi dokumentumaidat mindig tépd el apró darabokra mielőtt a szemetesbe dobnád őket!
- Mindig figyelj az adataidat tartalmazó személyes irataidra, ne hagyd szem előtt a lakásban! Tedd azokat egy biztonságos helyre és jegyezd meg, hogy hol tárolod!
- Ha internetről vásárolsz, mindig ellenőrizd, hogy biztonságos-e a weboldal. Hogyan tudod ezt megtenni? Nézd meg az oldal URL címét. Ha egy kis lakatot láatsz, vagy a cím <https://>-el kezdődik, nyugodt lehetsz az oldal biztonságosságát illetően.
- Amikor egy webáruház honlapjáról vásárolsz, a fizetés nem a webáruház oldalán, hanem mindig valamely bank oldalán történik. Ilyenkor tehát a webáruház oldala átirányít a bank fizetési oldalára, ahol a vásárláshoz meg kell adnod a bankkártyád adatait. Fontos, hogy a bank oldalán mindig ellenőrizd az URL címet (<https://>). A csalók ugyanis gyakran hasonló dizájnnal készítenek nem létező oldalakat, ahol megszerezhetik a kártyád adatait és visszaélhetnek azzal.

- Tudod, melyik a legbiztonságosabb fizetési mód internetes vásárlás esetén? A legjobb, ha utánvétet választasz. Ez azt jelenti, hogy csak akkor fizetsz, amikor megkapod az általad vásárolt terméket, azaz például kiszállítja a futár vagy átveszed a postán. Átvételkor mindig ellenőrizd le, hogy nem sérült-e a csomag, illetve hogy biztosan azt kaptad-e, amit rendeltél.

Fizetésnél biztonságosnak mondható még az internet kártya is, ami kizárólag internetes vásárlásokhoz használható. Ennek lényege, hogy a kártyán csak annyi pénzt tartasz, amennyi az adott vásárlásodhoz szükséges, így elkerülhető, hogy magasabb összeget vegyenek le a számládról.

Jó megoldás lehet továbbá a PayPal használata. Ebben az esetben nem kell külön megadnod a kártya adataidat minden vásárlás alkalmával (ezeket ugyanis korábban, a PayPal regisztráció során már megadtad), elegendő a fizetésnél a PayPal felhasználó neved és a hozzátartozó jelszavad beírása. Ráadásul az utalás visszavonható, azaz ha nem kapod meg az általad kívánt terméket, a PayPal „visszaszerzi” a pénzedet.

Fontos megjegyezni, hogy a legtöbb interneten található kereskedő nem félre akarja vezetni az embereket, mikor adatot gyűjt, hanem információkat szeretne szerezni arra vonatkozóan, hogy megállapítsa a fogyasztók vásárlási szokásait és így több terméket adhasson el nekik. A kereskedelmi vállalkozások internetes honlapján mindig keresd meg az adatvédelmi szabályzatot, melyből megtudhatod, hogy adataidat továbbadják-e más cégeknek vagy sem. Adataid továbbadását megtagadhatod. Ha nem teszed meg ezt, akkor jó eséllyel kéretlen reklámokkal, spamekkel találhatod szemben magad.

A honlapok ezen kívül általában cookie-kat telepítenek a gépedre, hogy nyomon kövessék az utadat az oldalon, és esetleg magánjellegű adatokat kérjenek tőled, amit a böngésződ továbbít a szervernek. Ilyen módon a vásárlást pontosan hozzá tudják kapcsolni egy személyhez. Néhány oldal csak akkor enged az oldalára, ha engedélyezed a cookie-k telepítését. Ezért légy mindig körültekintő és dönts el te, hogy kinek engedélyezed adataid megismerését!

Jó, ha tudod!

- Ahhoz, hogy az eladó jogszerűen kezelhesse az adataidat, azaz rögzítse, tárolja, vagy megadja másnak például a nevedet vagy lakcímedet, neked minden esetben hozzá kell járulnod ehhez. Hozzájárulásodat ráadásul olyan módon (például írásban) kell megtenned, hogy azt utóbb az eladó bizonyítani tudja.
- Az adatkezelés célját mindig meg kell határozni. Ez azt jelenti, hogy neked minden esetben tudnod kell például arról, hogy az eladó azért rögzíti az email címedet, mert később hírleveleket vagy tájékoztatókat akar küldeni neked.
- Ha az az eladó egyszerre több célt is meghatároz, akkor a hozzájárulásodat az összes adatkezelési célra vonatkozóan meg kell adnod, hogy az adatkezelés jogszerű legyen.

- Nagyon fontos, hogy a hozzájárulásodat bármikor visszavonhatod! Erről a jogodról az adatkezelő köteles téged előzőleg tájékoztatni. Köteles továbbá lehetővé tenni, hogy olyan egyszerű formában vond vissza hozzájárulásodat, mint ahogyan megadtad azt.
- A közvetlenül gyermekeknek kínált, vonatkozásában végzett személyes adatok kezelése esetén, be kell hogy töltsd a 16. életévedet, hogy jogszerűen hozzájárulhass az adataid kezeléséhez. Amíg ezt az életkort nem érted el, a hozzájárulást alapvetően a szülő adhatja meg.
- A hozzájárulásodnak önkéntesnek kell lennie. Azaz jogszerűtlenül jár el az eladó, ha nem biztosítja, hogy szabadon eldöntsd megadod-e azt vagy sem, vagy ha nincs lehetőséged a hozzájárulás megtagadására anélkül, hogy ez ne volna káros számodra.